

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİM BECERİLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Şerife CENGİZ¹ Murat BAŞAR²

ÖZET

Bu çalışma okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerilerini çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma nicel verilerin nitel verilerle desteklendiği açıklayıcı sıralı karma yöntem deseniyle kurgulanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Uşak ilinde devlet okullarında ve özel okullarda görev yapan 383 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerileri cinsiyete, sınıfta yardımcı personelin bulunup bulunmamasına, öğrenci sayısına, öğretmenin görev yaptığı yaş grubuna göre farklılaşmadığı ancak öğretmenlerin; kıdemlerine, devlet kurumunda ya da özel kurumda çalışma durumlarına, eğitim düzeylerine, yaşlarına göre ise anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin sınıf yönetiminde en çok çocukla iletişim kurma en az ise sesini yükseltme ve ceza verme yolunu tercih ettikleri; sınıf yönetim becerilerinin mesleki becerine en çok yetkin öğretmenlik becerisi kazanmada en az ise, zaman yönetimi kazanma, kendine olan güvenin artması ve motivasyonun artmasında etkisi olduğu belirlenmiştir. Çocukla etkileşim boyutunda ise öğretmenlerin iletişim şekli olarak en fazla sıcak ve sevecen iletişimi en az ise sesini yükseltme/bağırma ve iletişimi kesme şeklini tercih ettikleri görülmektedir. Öğretmenler, sınıf içindeki iletişim şekillerinin sınıf yönetimine en fazla etkisinin öğretmenlerin iletişimlerinin çocukların davranışlarını olumlu olarak etkilediği yönünde en az ise çocukların sorun çözme becerilerine katkı sağlaması şeklinde olduğunu ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, Sınıf Yönetimi, Karma Desen

EXAMINATION OF PRESCHOOL TEACHERS' CLASSROOM MANAGEMENT SKILLS IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES

ABSTRACT

This study aims to examine preschool teachers' classroom management skills in terms of various variables. The study was designed with an exploratory sequential mixed method design in which quantitative data were supported by qualitative data. The study group of the research consists of 383 preschool teachers working in public and private schools in Uşak province. According to the results of the study, it was seen that the classroom management skills of preschool teachers did not differ according to gender, whether there were support personnel in the classroom, the number of students, and the age group of the teacher. However, it was found that teachers differed significantly according to their seniority, working status in public or private institutions, educational level and age. According to the findings obtained from the interviews with the teachers, it was determined that the teachers preferred to communicate with the child the most in classroom management and the least to raise their voices and give punishment; classroom management skills had an effect on professional skills, mostly in gaining competent teaching skills and the least in gaining time management, increasing self-confidence and increasing motivation. In the dimension of interaction with the child, it is seen that teachers prefer warm and affectionate communication at the highest level and raise their voice/shouting and interruption of communication at the lowest level. Teachers stated that the most effect of the communication styles in the classroom on classroom management was that the teacher's communication positively affected children's behaviours and the least effect was that it contributed to children's problem solving skills.

Key Words: Preschool, Classroom Management, Mixed Design

Önerilen Atf (ÖRNEĞİ):

Cengiz, Ş. ve Başar, M. (2023). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi (ULED)/ International Journal of Leadership Training (IJOLT)*, 8(2), 1-18. TrDoi: <https://trdoi.org/10.26023458/uled.1361941>

¹ Öğr. Gör. Uşak Üniversitesi/Ulubey MYO/ Çocuk Gelişimi Prog./ serife.cengiz@usak.edu.tr ORCID:0000-0002-4201-9426

² Prof. Dr. Uşak Üniversitesi /Eğitim Fakültesi/Temel Eğitim Böl./ murat.basar@usak.edu.tr ORCID:0000-0001-6635-4563

1.PROBLEM DURUMU

Okul öncesi dönem çocuğun kişilik gelişimde önemli bir yere sahiptir (Demir, 2018, s.15). Çocukların olumlu davranışlar kazanabilmesinde aileden sonraki en önemli etmen öğretmendir (Ölekli, 2017; Zembat ve İlçi Küsmüş, 2020). Çünkü çocuğun ailesinden sonra ilk baş kurduğu kişi öğretmendir (Zhang, 2011; Koles, vd., 2009; Zhang ve Nurmi, 2012). Okul öncesi dönemde öğretmenle kurulan sağlıklı iletişimin öğretmenle çocuk arasında pozitif bir ilişki yarattığı (Brekelmans vd., 2002; Vitto, 2003; Lyon vd., 2009; Demir, 2021) akademik başarıyı ve motivasyonu artırdığı (Fossum vd., 2017), çocuğun akranlarla olan ilişkisinde model oluşturduğu (Beyazkürk, 2005) ve öz güvenini geliştirdiği (Çetindağ, 2013), yapılan çalışmalarla ortaya konulmuştur. Çocukla öğretmenin en sık etkileşim halinde olduğu ortam sınıftır. Eğitim sisteminin en küçük birimi olan sınıf (Başar 2009), eğitim için gerekli birincil kaynakların yer aldığı (Çalık, 2007), öğretmenle öğrencinin bulunduğu (Terzi, 2002), eğitim öğretim faaliyetlerinin gerçekleştiği (Celep, 2002; Özyürek, 2005; Aydın, 2007), öğretmen ve akranlarla belirlenmiş amaçları gerçekleştirmek üzere bir araya gelen (Ünal ve Ada, 2008) öğrenmeyi teşvik eden etkileşimlerin kurulduğu (Snyder,1998; Bayrak ve Erişti, 2005) bir ortamdır. Bu ortamda etkili, verimli, planlı eğitim öğretim faaliyetlerinin yapılabilmesi, çocukların sadece bilişsel değil, sosyal ve duygusal yönden de gelişmeleri ancak o sınıfın mümkün olduğunca uygun şekilde yönetilmesine bağlıdır.

Sınıf yönetimi; eğitimde kullanılan program ve plan, eğitim faaliyeti, öğretim yöntemi, öğretmen ve öğrenci arasında koordinasyon sağlayarak gerçekleştirilebilecek (Sarıtaş, 2003) sınıf içi etkinlikleri öğrenmeye yönelik etkin bir şekilde düzenleme becerisini gerektiren (Şişman ve Turan, 2008), öğrencilerin kendilerini içsel bir şekilde motive edebilmelerini artıran, etkili bir biçimde öğrenmelerini sağlayan, sosyal etkileşimlerinin olumlu bir şekilde gerçekleşmesini destekleyemeye dönük (Burden, 2010, Evertson ve Weinstein, 2006), çocuklara davranışlarını yönetmeyi öğreten (Sugai ve Horner, 2002; Carter ve Doyle, 2006; Martin ve Sass, 2010), öğrenme ortamını ve öğrencilerin davranışlarını kontrol etmesi, düzenlemesi ve değiştirmesiyle ilgili teknik bilgi ve birçok becerilerin toplamından oluşan bir bütündür (Mercan, Uzun, 2017). Sınıf yönetimi sınıf ortamının bir orkestra gibi yönetilmesini gerektirir (Lemlech 1988) başka bir ifadeyle sınıf içindeki çalışmaları yönetme becerisidir (Bakırcıoğlu, 2012).

Etkili bir sınıf yönetimi öğretim kalitesinin önemli bir göstergesidir (Ben, 2006; Charalambous ve Praetorius, 2018). Sınıf yönetiminin öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal öğrenmeleri üzerinde olumlu etkileri vardır (Korpershoek vd., 2016). Sınıf yönetimi alanında yapılan ilk çalışmalardan bu yana (Örn. Kounin, 1970) iyi bir sınıf liderinin sadece olumsuz davranışa tepki vermekle kalmayıp, aynı zamanda bu tür davranışların ortaya çıkmasını da engellediği görülmüştür (Brophy, 1986; Carter ve Doyle, 2006; Bear, 2014).

Çalışmanın izleyen kısmında ilgili literatürde yapılan çalışmalara bakıldığında ölçek geliştirmeye yönelik (Dinçer vd., 2018; Başar vd., 2017; Dinçer ve Akgün, 2015; Elçiçek vd.,2015; Yılmaz ve Şahin, 2016), okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenler (duygusal okuryazarlık, problem çözme becerileri, tükenmişlik düzeyleri, öğretmenlik tutumları, mesleki deneyimleri, motivasyon ve zaman yönetimleri) açısından incelenmesine ilişkin (Denizel Güven ve Cevher, 2005; Tal, 2010; Nur, 2012; Dinçer ve Akgün, 2015; Toran ve Gençgel Akkuş, 2016; Adıgüzel ve İpek 2016; Uyanık, Balat vd., 2017; Yaşar Ekici vd., 2017; Zembat vd., 2017; Pişkin, 2019; Dönmez vd., 2020; Stahnke ve Blömeke, 2021; Çiçek Taş, 2023) okul öncesi öğretmen adaylarının ve okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin tutumları inançları ya da görüşlerine yönelik (Gezgin, 2009; Keleş, 2013; Uysal vd., 2014; Türk vd., 2019) okul öncesi eğitimde sınıf yönetimi becerilerinin ekili şekilde geliştirilmesi amacıyla mesleki eğitimlerin etkisini inceleyen (Hoffman vd., 2009; Carlson vd., 2011; Yeşilay Daşiran, 2013); okul öncesi öğretmenlerin sınıfta kullandıkları sınıf yönetimi stratejileri ve de bu stratejilerin çeşitli değişkenlere etkisini tespit etmeyi amaçlayan (Sadık, 2004; Bulut ve İflazoğlu, 2007; Uysal vd., 2010; Akgün vd., 2011; Nur, 2012; Aras, 2012; Beazidou vd.; 2013; Ogelman ve Ersan, 2014; Kim ve Stormont, 2012; Durmaz vd., 2020; Akyol, 2021); öğretmenlerin sınıf yönetimi yaklaşımları ve deneyimleri (Akar vd., 2010), kaynaştırma sınıflarında ya da özel eğitimde sınıf yönetimi (Sucuoğlu vd., 2004; Güner, 2011; Akman vd., 2014; Akcan ve Başkurt, 2018) fiziksel çevrenin okul öncesinde sınıf yönetimine etkisine ilişkin (Şahin vd., 2011, Şahin, 2013) ve son olarak da okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin bilgi düzeyi (Yüce vd., 2023) birçok araştırmaya ulaşılmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Bu amaca ilişkin alt amaçlar ise; şu şekilde belirlenmiştir:

1. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerileri öğretmenlerin;
  - a) Çalıştıkları kuruma (özel- devlet)
  - b) Yaşına
  - c) Cinsiyetine
  - d) Eğitim düzeyine
  - e) Mesleki kıdemine
  - f) Sınıfta yardımcısının bulunup, bulunmamasına göre ve
  - g) Çocukların yaşına ve sınıftaki çocuk sayısına göre farklılık göstermekte midir?
2. Okul öncesi öğretmenlerinin;
  - a) Sınıf yönetimi stratejileri nelerdir?
  - b) Sınıf yönetimi için kullandıkları uygulamaların mesleki becerilerine katkısı nedir?
  - c) Sınıf yönetiminde kullandıkları iletişim şekilleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Önemi

Okul öncesinde sınıf yönetimi gerek eğitim programının içeriği, gerekse yaş grubunun küçük olması sebebiyle değişim ve esneklik içeren düzenlemelerle, sevgiye dayalı sıcak bir ortamın kurulmasını ifade eder (Türk vd., 2019). Bu süreçte öğretmenden beklenen sevgi dolu, sıcak, sabırlı ve şefkatli olmasının yanında; iyi bir sınıf yönetimi becerisine de sahip olmasıdır (Zembat ve İlçi Küsmüş, 2020). Uyanık Balat'a göre (2010), okul öncesinde sınıf yönetimi; merkezinde çocuğun olduğu, oyun temelli bir yaklaşımın kabullenildiği ve bu yaklaşımı uygularken öğretmenin sahip olması gereken becerilerin tamamını kapsamaktadır. İlkokula geçişte bir köprü görevi üstlenen okul öncesi eğitim, gün içerisinde hiç ara verilmeksizin devam eden bir günlük eğitim programından oluşmaktadır. Bu sebeple de okul öncesi öğretmeni ile çocuk gün içinde sürekli birliktedir. Bu nedenle okul öncesi öğretmenin tüm gün etkili bir eğitim yapabilmesi için sınıf yönetimi becerisine sahip olması gerekir (Jacobson, 2003).

İlk kez planlı bir eğitimle karşı karşıya kalan çocuk, öğretmeni ve arkadaşlarının hangi davranışlarını kabul ettiğini tespit etmeye çalışır (Cummings, 2000; Edwards, 2000). Öğretmeni ve arkadaşları tarafından aldığı tepkiler sonucu uygun olmayan davranışları keşfeden çocuk, sınırlarının farkına varır ve yaşadığı bu deneyimler sayesinde sınırlarını içselleştirir (Bear, 2005). Çocuğun olumlu davranış kazanımında rehberlik edecek olan öğretmen, olumsuz davranışlara karşı tepkisiz kalırsa, bu olumsuz davranışlar kalıplaşabilir bu da ister istemez çocuğun akran ilişkilerini, sınıf içi performansını istenmeyen şekilde etkileyebilir (Asi ve Ocak Karabay, 2017). Sınıf yönetimi konusunda yeterli donanıma sahip olmayan bir öğretmen problemlerle uğraşmaktan etkili bir eğitim öğretim faaliyetleri yürütemez (Denizel Güven ve Cevher, 2005).

Dolayısıyla bu süreçte verilecek eğitim; öğretmenin mesleki ve kişisel becerilerini kullanarak yürüteceği tutarlı, istikrarlı ve eğitsel bir sınıf yönetimi stratejileriyle gerçekleştirilebilir. Yapılan birçok çalışmada (Sadık, 2002; Akman vd., 2011; Derman, 2017; Kılıç vd., 2021) öğretmenlerin problem davranış olarak ifade ettiği davranışların bazılarının aslında problem davranış olmadığını, okul öncesi dönemi çocuğunun gelişimsel bir özelliği olduğunu ortaya çıkarmıştır (Kılıç vd., 2021).

Kişiliğinin henüz şekillendiği bu kritik dönemde okul öncesi öğretmenin doğru stratejilerle sınıfı yönetmesi, çocuğun bu süreçten sonraki eğitim hayatına, kişiliğine, sosyal yaşamına, iş yaşamına yön verecektir. Bu sebeple okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim biçimlerini olduğu şekliyle tespit etmenin ve mevcut durumun sonuçlarını paydaşlarla paylaşmanın önemli olduğu düşünülmektedir.

Birçok çalışmadan farklı olarak bu çalışmada hem devlet kurumlarında hem de özel kurumlarda çalışan öğretmenler sürece dâhil edilmiştir. Aynı zamanda çalışmaya katılan öğretmenler Uşak ve Uşak'ın farklı ilçelerinde görev yapmaktadır, dolayısıyla araştırmanın örneklemini oldukça geniş tutulmuştur. Bununla birlikte yöntem olarak bu tür araştırmalarda çok sık rastlanmayan karma yöntem ile çalışma kurgulanmıştır. Nicel yöntemle çalışmada var olan durum olduğu haliyle tespit edilmiş ve ardından öğretmenlerle görüşmeler yapılarak nicel veriler nitel verilerle desteklenmiştir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni

Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin farklı değişkenler açısından incelendiği bu çalışmada açımlayıcı sıralı karma yöntem deseni kullanılmıştır. Creswell'in de (2016) ifade ettiği şekliyle karma yöntem çalışmaları birkaç aşamayı içeren işlemlerden oluşmaktadır. Açımlayıcı sıralı desenin birinci

aşamasında araştırmacı önce nicel verileri toplayıp analiz eder, analizlerden elde ettiği sonuçlardan yola çıkarak çalışmanın nitel kısmını planlar. Buradaki amaç nicel bulguları derinlemesine açıklamak amacıyla nitel bulguları kullanmaktır. İlk başta elde edilen nicel veri sonuçları nitel verilerle açıklandığı için “açımlayıcı” ve “nicel aşamanın sonrasını bir nitel aşama takip ettiği için de “sıralı” olarak ifade edilir.

2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Uşak ilinde 2020-2021 eğitim öğretim döneminde özel ve kamu okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 383 öğretmenden oluşturmaktadır. Küresel salgın döneminde eğitim öğretim faaliyetlerinin düzenli olarak yürütülememesi sebebiyle aynı zamanda da Uşak genelinde görev yapan öğretmenlere ulaşılması hedeflendiği öğretmenlere ulaşılmasında “kolay ulaşılabilir durum örneklemesi” yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntem araştırmacının hem hız hem de pratiklik kazanmasını sağlamaktadır. Bu sebeple araştırmacı yakın ve ulaşılması daha kolay olan durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın nicel boyutuna katılan 383 öğretmenin içlerinden gönüllülük esasına bağlı olarak 20 okul öncesi öğretmenleriyle görüşme yapılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın nicel veri toplama kısmında araştırmacının amacına uygun olarak hazırladığı Kişisel bilgi formu ve Dinçer ve Akgün’ün (2015) geliştirdiği “Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği” kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda öğretmenlerin yaşı, mesleki kıdemi, çalıştığı kurum (özel/ devlet) , eğitim düzeyleri ve cinsiyetleri ile ilgili 5 soru bulunmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıfta sergiledikleri sınıf yönetim becerilerini tespit etmek amacıyla geliştirilen ölçekte 40 madde yer almaktadır. Ölçekteki her madde için 1’den 5’a kadar puan dereceleri bulunmaktadır (Dinçer ve Akgün, 2015).

Araştırmanın nitel kısmı için ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın nitel bulgularından yola çıkarak hazırlanan bu formda beş adet açık uçlu soru yer almaktadır.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın Uşak genelini kapsıyor olması, küresel salgın sebebiyle eğitim kurumlarının kapalı olması, hem de araştırmaya katılan kişinin üzerinde zaman baskısı olmaksızın kendisi için en uygun zamanı belirleyerek ölçeği doldurmasının çalışmanın geçerlilik ve güvenilirliği açısından daha sağlıklı olacağı düşünülmüştür. Bu sebeple, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği” Google Formlar üzerinden oluşturulmuş öğretmenlere sosyal medya araçları aracılığıyla ulaştırılmıştır.

Nitel kısmında ise çalışma grubunda yer alan 20 öğretmenden on dördü ile yüz yüze altısı ile de çevrimiçi görüşme yapılmıştır. Her bir öğretmen ile görüşmeler yaklaşık 30-45 dakika arasında sürmüştür.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın nicel verileri, önce veri seti haline dönüştürülmüş ardından bir veri analiz programında analiz edilmiştir. Araştırma amacına uygun olarak Dinçer ve Akgün’ün (2015) geliştirdiği “Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği” kullanılmıştır. İstatistiksel olarak analizde ise; demografik özelliklere ve mesleki değişkenlere göre dağılımı ortaya çıkarmak amacıyla frekans ve yüzdelik hesaplamaları yapılmış, ardından bağımsız değişkenlere ilişkin bir farklılaşmanın olup olmadığını tespiti için t testi, ANOVA kullanılmıştır. ANOVA testinde sonucun anlamlı çıktığı durumlarda ise farkın kimler arasında olduğunu belirlemek için TUKEY testine başvurulmuştur.

Araştırmadan elde edilen nitel veriler ise, önce transkript edilmiş ardından derinlemesine bir içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizinden elde edilen veriler tema ve kategorilere ayrılarak yorumlanmıştır.

2.6. Geçerlilik Güvenirlik Çalışmaları

Dinçer ve Akgün’ün (2015) geliştirdiği “Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği” aynı araştırmacılar tarafından tutarlık katsayısı, test tekrar test güvenilirlik katsayısı hesaplanmış ve 383 öğretmenin verdiği yanıtlara göre elde edilen veriler üzerinde faktör analizi yapılarak ölçeğin yapı geçerliliği “ testi yapılmıştır.

Farklı yöntemlerle toplanan veriler birbirlerini desteklemek amacıyla kullanılır bu da çalışmanın inandırıcılığını artırır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu amaçla toplanan nitel veriler farklı zamanlarda tekrar

analiz edilmiştir. Özellikle bazı verilerin anlaşılabilirliğini desteklemek için görüşmeye katılan öğretmenlerden katılımcı onayı alınmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Nicel Verilere İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Araştırmada veri toplama aracı olarak nicel veriler Dinçer ve Akgün (2015) tarafından geliştirilen “ Okul Öncesi Öğretmenleri İçin Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin basıklık ve çarpık değerinin (-1.5 ile 1,5) arasında normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Ölçeğin güvenilirlik değeri (Cronbach Alpha) değeri ölçeğin bütünü için. .83, Mesleki Beceriler .88, Öğretmen Çocuk Etkileşimi için .70 olarak bulunmuştur. Bu araştırmada ölçeğin tamamı için. 87, Mesleki Beceriler boyutunun .93, Öğretmen Çocuk Etkileşimi .72 güvenilirlik değeri bulunmuştur. Okul öncesi öğretmenlerin sınıf yönetim becerileri, yapılan t testi sonucunda öğretmenlerin cinsiyeti, sınıfta yardımcı personel bulunma durumuna göre $p>0.05$ olduğu için anlamlı fark bulunamamıştır. Öğretmenlerin cinsiyeti ve sınıfta yardımcı personelin bulunması okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerisini etkileyen faktörler değildir.

Tablo 1: Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Devlet ve Özel Kurumda Çalışma Durumuna Göre Farklılaşma t- Testi

		N	Ort	Ss	sd	t	p
Mesleki Beceriler	Devlet	269	135,12	12,02	383	-3,719	,000
	Özel	114	140,05	11,45			
Öğretmen Çocuk Etkileşimi	Devlet	269	16.26	5,097	383	-3,050	,002
	Özel	114	18.05	5,553			
Toplam	Devlet	269	151,39	12,654	383	-4,799	,000
	Özel	114	151,10	12,197			

Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerilerinin devlet ve özel kurumlarda çalışmalarına göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek için yapılan t-testi sonuçlarına göre mesleki beceriler açısından, devlet veya özel kurumda çalışan öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Devlet kurumunda çalışan öğretmenlerin Mesleki beceriler puanları, özel kurumda çalışanlardan daha düşüktür.

Öğretmen çocuk etkileşimi açısından, devlet ile özel kurumda çalışan öğretmenler arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Devlet kurumlarında çalışan öğretmenlerin öğretmen çocuk etkileşimi puanları özel de çalışanlardan daha düşüktür.

Toplam sınıf yönetim becerileri açısından, Devlet ve Özel kurumlarda çalışan öğretmenler arasında yine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < 0.05$). Devlet kurumunda çalışan öğretmenlerin toplam sınıf yönetim becerileri puanları, Özel kurumda çalışanlardan daha düşüktür.

Tablo 2. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Seviyesine Göre Farklılaşma (Anova)

Değişken	Farkın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark I-J
Mesleki Beceriler	Guruplar arası	1301,534	3	433,845	3,030	029	
	Guruplar içi	54261,109	379	143,169			
	Toplam	55562,642	382				
Öğretmen Çocuk Etkileşimi	Guruplar arası	894,052	3	298,017	11,512	000	Lisans>Lise Lisans>Önlisans
	Guruplar içi	9811,468	379	25,888			
	Toplam	10705,520	382				
Toplam	Guruplar arası	4266,978	3	1422,326	9,125	000	Lisans>Lise Lisans>Önlisans
	Guruplar içi	59074,056	379	155,868			
	Toplam	63341,034	382				

Tablo 2 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerilerinin eğitim düzeyine göre tüm boyutlarda $p<0.05$ düzeyinde farklılaşma olduğu görülmüştür. Yapılan Tukey testinde mesleki beceriler

boyutunda anlamlı fark bulunamamıştır. Öğretmen çocuk etkileşiminde lisans mezunu öğretmenlerin lise ve önlisans mezunu öğretmenlere göre daha iyi olduklarını düşünmektedir. Ölçeğin toplamında da lisans mezunu öğretmenlerin lise ve önlisans mezunu öğretmenlere göre daha iyi sınıf yönetim becerisine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Yaş Grubuna Göre Farklılaşma (Anova)

Değişken	Farkın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark I-J
Mesleki Beceriler	Guruplar arası	503,158	4	125,789			
	Guruplar içi	55059,485	378	145,660		,486	
	Toplam	55562,642	382		,864		
Öğretmen Çocuk Etkileşimi	Guruplar arası	849,877	4				
	Guruplar içi	9855,643	378	212,469		000	18-23>24-29
	Toplam	10705,520	382	26,073	8,149		18-23>30-35 18-23>36-40
Toplam	Guruplar arası	1671,805	4	417,951			
	Guruplar içi	61669,229	378	163,146	2,562	038	18-23>30-35
	Toplam	63341,034	382				

Tablo 3 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerin yaş grubuna göre sınıf yönetimi becerileri boyutunda ve toplam puanda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. 18-23 yaş aralığında yer alan okul öncesi öğretmenleri diğer yaş grubu aralığında yer alan öğretmenlere göre öğretmen çocuk etkileşimin daha iyi olduğunu düşünmektedir. Toplamda ise 19-23 yaş aralığında yer alan öğretmenler 30-35 yaş aralığında yer alan öğretmenlere göre sınıf yönetim becerilerinin arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşma (Anova)

Değişken	Farkın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark I-J
Mesleki Beceriler	Guruplar arası	373,841	3	124,614			
	Guruplar içi	55188,802	379	145,617		,464	
	Toplam	55562,642	382		,856		
Öğretmen Çocuk Etkileşimi	Guruplar arası	372,558	3				
	Guruplar içi	10332,962	379	124,186		004	0-5>12-17
	Toplam	10705,520	382	27,264	4,555		
Toplam	Guruplar arası	141,094	3	47,031			
	Guruplar içi	63199,940	379	166,754	,282	838	
	Toplam	63341,034	382				

Tablo 4'te kıdem değişkenine göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerilerinde öğretmen çocuk etkileşimi boyutunda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı fark tespit edilmiştir. 0-5 yıl kıdeme sahip okul öncesi öğretmenleri kıdemi 12-17 yıl aralığındaki öğretmenlere göre sınıf yönetim becerilerinin daha iyi olduğunu düşünmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında bulunan öğrenci sayısına göre ($p>0.05$) anlamlı fark tespit edilememiştir. Öğrenci mevcudu okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerisini etkileyen bir faktör olmadığı belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin görevli olduğu yaş grubuna göre ($p>0.05$) anlamlı fark tespit edilememiştir. Öğrencilerin yaş grubu değişkeninin okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerisini etkileyen bir faktör olmadığı belirlenmiştir.

3.2. Nitel Verilere İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Çalışmanın nitel kısmında Uşak ilinde görev yapan 20 okul öncesi öğretmeniyle görüşme yapılmıştır. Görüşmede yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formları derinlemesine analiz edilerek dört ana tema oluşturulmuştur. Aşağıda analizlere göre oluşturan tema ve kategoriler yer almaktadır.

Tablo 5. Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Kullandığı Uygulamalar

Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminde Kullandığı Uygulamalar	f	Görüş Belirten Öğretmenler
Çocukla iletişim kurma (Göz teması, empati, olumlu iletişim)	11	Ö1, Ö3, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö20
Materyal kullanma (Video, davranış panosu, duyu kartları, kukla, enstrüman kullanma)	9	Ö1, Ö2, Ö4, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16
Kuralları çocuklarla birlikte belirleme	6	Ö3, Ö5, Ö11, Ö13, Ö15, Ö19,
Çocukları dinleme	5	Ö8, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15,
Görev ve sorumluluk verme	5	Ö1, Ö6, Ö13, Ö16, Ö18,
Rol oynama, dramatizasyon, canlandırma yaptırma, resim çizdirme, hikâye anlatma	4	Ö11, Ö13, Ö16, Ö20
Sözlü uyarı	3	Ö7, Ö9, Ö13,
Dikkat çekme	3	Ö2, Ö15, Ö16,
Ödül verme	3	Ö1, Ö4,
Mola tekniği	2	Ö12, Ö13,
Görmezden gelme	3	Ö1, Ö15, Ö18,
Çocuk hakkında aileden bilgi edinme	2	Ö11, Ö17,
Çocukların etkinliklerine dâhil olma	2	Ö1, Ö17,
Alternatifler sunma	2	Ö11, Ö20
Model olma	2	Ö9, Ö16,
Sesini yükseltme	1	Ö18,
Ceza verme	1	Ö7,

Tablo 5'te görüldüğü gibi okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimini sağlamak amacıyla en çok kullandığı yöntem **çocukla iletişim kurma**'dır. Öğretmenler sınıf içerisinde yaşanan olumsuzlukları daha çok çocukla iletişim kurarak çözmeye çalışmaktadır. **Ö13** bu durumu "*Öncelikle konuşuyorum, durumu anlamaya çalışıyorum, iki çocuk arasında geçiyorsa ikisini de ayrı ayrı dinliyorum.*" şeklinde ifade etmiştir. **Ö14** ise "*Mesela davranışı sorunlu olan çocukla sevecen bir şekilde, empati kurarak ve yargılamadan konuşurum.*" ifadesiyle sorun oluşturan durumla ilgili çocuklarla sıcak ve empatik bir şekilde iletişim kurduğundan bahsetmiştir. Bununla birlikte sınıf içinde çocuklarla iletişimin güçlü olmasının kurallara uymayı kolaylaştırdığını **Ö3** "*.....bazen beraber kurallarla ilgili sohbet ederiz. O sohbet dayatmacı bir yaklaşımdan daha etkili oluyor. Çocuk samimiyetinize inanıyor*" ifadesiyle açıklamıştır. İletişimi sorun çözmeye kullanan **Ö9** ise "*Koşup düştüğünde ben bu çocuğa ceza verseydim olumsuz bir durumdan dolayı ceza aldığını anlayacaktı ama neden aldığını ve bundan sonra neyi yapmaması gerektiğini anlamayacaktı. Üstelik bana karşı da tepkili ve kızgın olacaktı. Yani konuşarak sorunu çözdük.*" şeklinde ifade etmiştir.

Öğretmenlerin sınıf yönetiminde kullandığı bir başka yöntem ise **materyal kullanmadır**. Öğretmenlerin; **Ö1** "*Kalabalık sınıflarda da genelde davranış panosu kullanırım.*" , **Ö11** "*Mesela bir hikâye okuyacaksam, hikâyedeki kahramanlarla ilgili ya da olaylarla ilgili bazen bir materyal, bazen bir kukla, şapka hazırlamaya çalışırım.*" **Ö15** "*Çocukların dikkatini çekmek için sınıfa o günün konusuyla ilgili bir materyalle girerim.*" şeklindeki ifadeleri sınıfta çeşitli materyallerin farklı etkinlikler içerisinde öğretmenler tarafından kullanıldığı göstermektedir.

Üçüncü olarak yaygın kullanılan yöntem ise, **kuralları çocuklarla birlikte** belirlemedir. Öğretmenlerin; **Ö13** "*Çocuklarla birlikte kuralları oluşturuyoruz*", **Ö14** "*Sınıf kurallarını çocuklarla birlikte belirlerim.*" ve **Ö18** "*Kural koyma sürecine çocukları da dâhil ediyorum.*" ifadeleri öğretmenlerin otoriter bir yönetim anlayışından ziyade daha demokratik bir tutum sergilediklerini göstermektedir.

Yukarıdaki tabloda öğretmenlerin en az kullandığı yöntemlerin, *sesini yükseltme ve ceza verme (n.1)* olduğu belirlenmiştir. Ancak ceza verme yöntemini kullanan öğretmenin ifadeleri **Ö7** “...yine yapacak olursa nasıl bir yaptırım uygulayacağımı söylerim. Yaptırım derken bu katı, kötü bir ceza değildir. En fazla uyguladığım şey, sevdiği bir şeyden mahrum bırakmaktır.” şeklinde olmuştur. Dolayısıyla tek bir öğretmen ceza vermekten bahsetmiş o da şiddet uygulama, sınıftan atma gibi çocuk pedagojisine aykırı bir ceza türünden bahsetmemiştir.

Tablo 6. Sınıf Yönetiminde Kullanılan Uygulamaların Öğretmenlerin Mesleki Becerisine Katkısı

Sınıf Yönetiminde Kullanılan Uygulamaların Öğretmenlerin Mesleki Becerisine Katkısı	f	Görüş Belirten Öğretmenler
Daha yetkin öğretmenlik (öğrenmeye açık, sınıfa hâkim, plan hazırlama ve uygulamada etkin)	12	Ö1,Ö3, Ö4, Ö5,Ö7, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö19
Sınıf yönetiminde doğru uygulamalar kullanma	10	Ö3,Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö20
Çocukları daha iyi tanıma	7	Ö2, Ö3,Ö9, Ö11, Ö14, Ö15, Ö16,
Uygun etkinlik planlama becerisi	6	Ö1, Ö3, Ö4, Ö8, Ö9, Ö16
Aile ile iletişimin artması	5	Ö5, Ö7, Ö15, Ö16, Ö17,
Çocukla olumlu iletişimin artması	5	Ö1,Ö2, Ö4, Ö11, Ö13,
Kendini geliştirme (seminere katılma, kitap okuma vb.)	5	Ö1, Ö3, Ö9, Ö12, Ö15
Zaman yönetimi becerisi kazanma	2	Ö5, Ö6,
Kendine olan güvenin artması	2	Ö6, Ö7,
Motivasyonun artması	2	Ö7, Ö18

Tablo 6’ da belirtildiği gibi öğretmenlerin sınıf yönetimi uygulamalarının mesleki becerilerine en çok **daha yetkin öğretmenlik** kategorisinde etkisi olmuştur. Öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir: **Ö1** “Düşünsenize sürekli sınıfta susun, durun, yapmayın diyen bir öğretmen var. Yıllar geçtikçe sınıfı nasıl idare edeceğimi öğrendim.”, **Ö4** “Kendimi günden güne bu konuda daha çok geliştirdiğimi ve ileriye dönük daha kolay, gelişmiş ders planlamalar yapabildiğimi ve çocuklara daha gelişimsel daha etkili eğitim verdiğimi düşünüyorum”, **Ö5** “Mesleki olarak her yıl daha da gelişmiş olarak sınıfı yönetebiliyorum.”, **Ö12** “Zamanla taktiklerim artıyor, daha etkin ders işliyorum.” **Ö14** “Zaman içerisinde yetkinlik kazanıyorsunuz” **Ö15** “14 yıllık öğretmenim. Her yıl bir önceki yıldan iyi olduğumu düşünüyorum. Eskiden daha çok çırpınan, bağırın bir öğretmenken şimdi daha sakin, çocukları anlayan bir öğretmenim.” **Ö16** “Deneyimlerimin sonucunda çocuğa göre etkinlik düzenlemeyi başarabiliyorum. Bu da sınıf içi davranış sorunlarını azaltıyor.” İfadelerden de anlaşılacağı gibi öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri arttıkça sınıfta sağlıklı iletişim kurma (**Ö1**), gelişmiş ders planlamalarını yapabilmek ve etkili eğitim verme (**Ö4, Ö12, Ö16**), kendini geliştirme (**Ö5, Ö14, Ö15**) becerileri artmıştır.

Öğretmenlerin en çok görüş bildiği diğer bir gelişme ise **sınıf yönetiminde doğru uygulamalar kullanma**’dır. **Ö3** “Öğrendiğim her yeni bilgiyi sınıfıma taşıyorum, orada uygulamaya çalışırım. Tabii çocuktan çocuğa değişkenlik gösterse de uygulanış biçimi değişse de kurallar tüm çocuklar için geçerli”, **Ö15** “Her yıl bir önceki yıldan iyi olduğumu düşünüyorum. Eskiden daha çok çırpınan, bağırın bir öğretmenken şimdi daha sakin, çocukları anlayan bir öğretmenim. Bunda kullandığım tekniklerin öneminin ve etkisinin büyük olduğunu düşünüyorum.” **Ö18** “Okula hazırlık sürecinde yöntem ve teknikler çok işe yarıyor. Çocukların okula hazır olduğunu görmek beni tatmin ediyor” **Ö20** “Derste güncel hayattan materyaller kullanıyorum, dolayısıyla bu durum sınıf yönetiminde dikkat çekici oluyor.”

Tabloda dikkat çeken başka bir kategori ise, **çocukları daha iyi tanıma**’dır. Öğretmenler sınıf yönetim uygulamalarını çeşitlendirip artırdıkça sınıftaki çocukları daha iyi tanımaya başladıklarını ifade etmişler. Bu bulguyu destekleyen öğretmen ifadelerinden bazıları şu şekildedir. **Ö2** “Gün içerisinde hareketli oyunlar, kurallı oyunlar çocuklar açısından belirlenebilir. Buna önem veren bir öğretmen öğrencilerini tanıyan, onların ihtiyaçlarını karşılayan bir öğretmen olmuş olur.”, **Ö11** “Çocukları tanımak yeteneklerini keşfetmeye yardımcı oluyor.” **Ö14** “Örneğin sürekli mutsuz, emir vererek konuşan ya da kızgın olan bir çocuğun davranış problemini

anlamak için çocuğu tanıma formu kullanırım....” Öğretmenlerin çocukları tanımak için başvurduğu durumlar ve kullandıkları uygulamaların amacı sınıfta yaşanan davranış sorunlarını çözmektir. Çocukları tanımaya başladıkça onlara nasıl yaklaşacaklarını keşfetmişler ve problemleri nasıl ortadan kaldıracabilecekleri hususunda fikir sahibi olmuşlardır.

Tabloya göre sınıf yönetimi uygulamalarının mesleki beceriye katkılarından bir tanesi de **uygun etkinlik planlama becerisi** kazanmadır. Sınıftaki problemler azaldıkça daha etkili planlamalar yapabildiklerine ilişkin öğretmen görüşleri şu şekildedir: **Ö4** “Kendimi günden güne bu konuda daha çok geliştirdiğimi ve ileriye dönük daha kolay, gelişmiş ders planlamaları yapabildiğimi ve çocuklara daha gelişimsel daha etkili eğitim verdiğimi düşünüyorum” , **Ö8** “İstenmeyen davranışları kontrol altına almaktan çok öğrencinin bu davranışları gerçekleştirirken üretici ve yararlı etkinliklere yöneltebilme sayesinde hem istemedik davranış kendiliğinden yok olacaktır hem de öğrenci farklı etkinliklere yönlendirilecektir.”. **Ö16** “Etkinliklerimi çocukların seveceği şekilde planladığımda sınıfta daha az davranış problemi oluyor. Ben de ona göre etkinlikler seçiyorum.” Öğretmenlerin ifadelerinden sınıfta davranış problemleri azaldıkça okul öncesi eğitim için oldukça önemli olan etkinlik planlama becerilerinde artış olduğu anlaşılmaktadır. Bu kategorin dışında öğretmenlerin sınıf yönetimi uygulamalarının mesleki becerilerine en az katkı sağladığını düşündüğü kategoriler, **zaman yönetimi becerisi kazanma, kendine olan güvenin artması, motivasyonun artması** olarak ifade edilebilir. Bu konudaki bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir: **Ö5** “Yöntemler benim gelişmeye de çocukların etkili bir biçimde sınıfta zaman geçirmelerine de yardımcı oluyor.”, **Ö6** “Kendime olan güvenim artıyor böylelikle daha fazla bilgi aktarımı yapıyorum. Zaman dolu dolu geçiyor. Sınıf sorunları azalıyor.”, **Ö7** “Sınıfta sorun olmadığında daha etkili ders işliyorum. Ayrıca motivasyonum da artıyor.”

Tablo 7. Öğretmenlerin Kullandıkları İletişim Şekilleri

Öğretmenlerin kullandığı iletişim şekilleri	F	Görüş Belirten Öğretmenler
Sıcak ve sevecen iletişim	8	Ö5, Ö6, Ö7, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17, Ö18
Empati kurma	8	Ö2, Ö4, Ö7, Ö11, Ö14, Ö15, Ö19, Ö20,
Demokratik bir iletişim ortamı sağlama	7	Ö3, Ö4, Ö5, Ö10, Ö11, Ö14, Ö18
Sakin ve anlayışlı tavır	5	Ö1, Ö7, Ö9, Ö10, Ö20,
Çocukla fiziksel temas kurma	5	Ö1, Ö5, Ö13, Ö15, Ö17
Çocuğa açıklama yapma	5	Ö1, Ö2, Ö13, Ö14, Ö18,
İletişim şekliyle çocuklara örnek olma	4	Ö6, Ö8, Ö9, Ö20
Çocuğu dinleme	4	Ö11, Ö12, Ö15, Ö19,
Olumlu ifadeler kullanma	3	Ö1, Ö8, Ö20,
Göz teması kurma	3	Ö3, Ö15, Ö17,
Dürüstlük ve güvene dayalı iletişim	2	Ö3, Ö6
Çocuğa geribildirim verme	2	Ö11, Ö20
Ben dili kullanma	2	Ö2, Ö7,
Sesini yükseltme/bağırma	1	Ö18,
Çocukla iletişimi kesme	1	Ö13

Öğretmenlerin sınıf ortamında **sıcak ve sevecen bir iletişim** kurdukları görülmüştür. Okul öncesi dönemde çocukların sağlıklı gelişimleri ve öğrenme süreçlerinin kolaylaşması açısından sıcak ve sevgi dolu iletişim önemlidir. Öğretmenler; **Ö5** “Baskı olmayınca da iletişim sıcak samimi olur.”, **Ö6** “Çocuklarla birbirimizle ilişkimiz akran ilişkisi gibi. Sıcak, samimi, dürüst ve sevecen bir şekilde ilerliyor” gibi ifadelerle bu durumu açıklamışlardır. İletişim aracı olarak öğretmenler yine **empati kurmayı da** sıklıkla tercih etmişlerdir. Öğretmenlerin; **Ö7** “....., tatlı dille, empati yaparak söylediğinizde sizi kırmamak için o da öyle yaklaşmayı

öğreniyor.” ; **Ö11** “Sıkı bir dinleyiciyimdir. Empatik bir şekilde dinlerim.” , **Ö19** “Empatinin çocuğu değerli hissettirdiğini düşünüyorum. Öğretmenim beni anlıyor hissi çocukları mutlu ediyor” şeklindeki ifadeleri bu kategoride değerlendirilmiştir. Empati hem çocukların duygularının daha iyi anlaşılmasına, hem de çocuklarda güven bağının oluşmasına yardımcı olur. Böylece çocuk yaşadığı problemleri rahatlıkla anlatabilir. Tabloda öğretmenlerin sıklıkla başvurduğu iletişim şekillerinden biri de **demokratik bir iletişim ortamı sağlama** olarak görülmektedir. Öğretmenlerin bu kategorideki ifadelerinden bazıları şu şekildedir: **Ö3** “Çocuk rahat şekilde kendini ifade edebiliyor.”, **Ö14** “Çocuklara söz hakkı veririm.” **Ö18** “Çocukların kendilerini ifade etmelerini çok önemserim. Bir problemi çocuklarla konuşuruz, kendilerini ifade etmelerine izin veririm.” Okul öncesinde demokratik bir iletişim ortamı sağlamak, çocukların kendilerini ifade etmelerini, duygusal zekâ becerilerini geliştirmelerini ve sosyal becerilerini güçlendirmelerini teşvik edebilir bu açıdan önemlidir.

Bu kategorilerin dışında öğretmenlerin en çok çocuklara **sakin ve anlayışlı bir tavırla** yaklaştıkları, **çocuklarla fiziksel temasa** önem verdikleri, her hangi bir sorun karşısında **çocuklara izahta buldukları** ve iletişim şekilleriyle de **çocuklara örnek oldukları** görülmektedir. Öğretmenlerin en az kullandıkları iletişim şekilleri ise **sesini yükseltme** ve **iletişimi bir süreliğine kesmedir**. Bu kategorilerde **Ö18** “Birbirlerine fiziksel şiddet uygulamalarına tahammül edemiyorum. O zaman sesimi yükseltiyorum, azarlıyorum..” İfadesiyle sadece bu durumda çocukları azarladığını ve sesini yükselttiğini ifade etmiştir. **Ö13** ise; “Davranışı yapan çocukla biraz sert bir şekilde konuştuğumda ve iletişim kurmadığımda o da o gün içerisinde benimle iletişime geçmiyor, yaptığı davranıştan etkileniyor, sınıfta da sessiz sakin kalıyor daha sonraki günlerde çocukla iletişimimiz normale dönüşüyor.” şeklinde ifade etmişlerdir.

Tablo 8. Öğretmenlerin İletişim Şekillerinin Sınıf Yönetimine Etkisi

Öğretmenlerin İletişim Şekillerinin Sınıf Yönetimlerine Etkisi	f	Görüş Belirten Öğretmenler
Öğretmenin iletişiminin çocukların davranışlarına etkisi	5	Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö16
Etkili ve verimli öğrenme ortamı	4	Ö2, Ö10, Ö15, Ö20
Sınıf içindeki problemlerin azalması	3	Ö1, Ö3, Ö4
Çocukların motivasyonunda artış	3	Ö5, Ö17, Ö19
Sınıfta daha kolay hâkimiyet kurma	2	Ö12, Ö18
Çocukların sorun çözme becerilerinin gelişmesi	1	Ö19

Tablo 8’de görüldüğü üzere öğretmenler, **kendi iletişim biçimlerinin çocukların davranışlarında olumlu bir etki** yarattığını ifade etmişlerdir. Buna göre öğretmenlerin **Ö6** “Benim iletişim şeklim onlar için de iyi bir örnek oluyor. Kendi aralarında sorun olunca tıpkı benim yaptığım gibi tane tane oturup anlatıyorlar, konuşuyorlar. Yani beni taklit ediyorlar ben fark etmesem de bu çocuklara geçiyor. Dolayısıyla da benim iletişim şeklim hepsine olumlu bir şekilde yansıyor.” ; **Ö9** “Ben iyi bir iletişim kurduğumda çocukların sınıfta uyum içerisinde hareket ettiklerini gözlemledim.” , **Ö16** “Her zaman açık ve sıcak bir iletişim kurduğumda bu sayede çocuğu kazandım. Çocuğu damgalamadığımızda o da sınıf kurallarına uymak için elinden geleni yapıyor.” ifadeleri bu kategoriye örnek gösterilebilir. Öğretmenler ikinci olarak ise, iletişim şekilleriyle ilişkili olarak **sınıfta etkili ve verimli bir öğrenme ortamı** sağladıklarını ifade etmişlerdir. **Ö2** “İletişimde ben dili kullanmak çok önemli. Çocuğu suçlamak yerine duygularımı anlatıyorum. Bu durum sınıf ortamında çocuklara da yansıyor, daha etkili eğitim öğretim yapılıyor.” ; **Ö10** “... açık iletişim yoluyla öğretmenlerine sorular sormaktan çekinmezler ve bu da öğrenme sürecini geliştirebilir.” ; **Ö15** “Çocuklar, olumlu bir sınıf ortamında daha fazla öğrenme fırsatı bulurlar.” Öğretmenlerin ifadelerinden bazılarıdır. Öğretmenlerin iletişim şekilleriyle ilişkili olarak gördüğü başka bir kategori ise sınıf içerisindeki problemlerin azalmasıdır. Bu durumu **Ö1** “İletişiminiz tutarlı ve yapıcı olursa sınıf içerisinde problemler de azalıyor.” şeklinde ifade etmiştir. **Ö4** ise, “Ben empatik yaklaştıkça onlar da bana öyle yaklaşıyor. Öyle ki kuralları hem içselleştiriyorlar hem de korkudan ziyade ben üzüldüğüm duygusuyla sınıf ortamını bozmuyorlar.” ifadesiyle vurgulamıştır. Bir başka kategori ise **çocukların motivasyonunda artış**tır. Öğretmenler iletişim şekillerinin çocukları olumlu bir şekilde etkilediğini aşağıdaki ifadelerle belirtmişlerdir. **Ö5** “İletişimde çocuğu anlamak çok önemli. Ben çocukların gerginliklerini anlarm onlarla konuşarak rahatlatırım. Bu da onların kendilerini değerli hissetmesine neden oluyor. Derse karşı motivasyonları artıyor.”, **Ö17** “Sevgiyle davrandığım için çocuklar motive oluyor.”,

Bu kategorilerin dışında öğretmenlerin, iletişim şekillerinin sınıf yönetimine etkisinin daha az olduğunu düşündükleri kategori ise **çocukların sorun çözme becerilerinin gelişmesidir**. Bu durumu **Ö12** “Çocuklarla

iletişimin iyi olması demek bütün kontrolü çabuk sağlayabilmek demektir” ve **Ö19** “Bence öğretmen olumlu bir iletişim kurarak çocuklarında sorun çözme yeteneklerini geliştirebilir.” şeklinde ifade etmişlerdir.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışma okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerilerini çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın nicel verilerinin analizinde t testi sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı ($p>0.05$) görülmüştür. Yüce ve diğerlerinin (2023) yaptığı çalışmanın sonuçlarının da bu çalışmayla benzer şekilde okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyeti ile sınıf yönetim bilgileri arasında bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir. Yine Nur (2012), Toran ve Gençgel Akkuş (2016), Öztürk (2019), Kaplan (2020), Kara (2021) yapmış oldukları çalışmada sınıf yönetimi becerileri ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulamamışlardır. Bu durumun aksine başka bir çalışmada ise okul öncesi öğretmenlerinin “zaman yönetimi ve demokratik ortam, etkinlikleri planlamada yeterlik, fiziksel çevrenin düzenlenmesi, öğretmenin kişisel yeterliği” alt boyutları ile sınıf yönetimi becerileri toplam puanında kadın öğretmenlerin lehine bir farka rastlanmıştır (Çiçek Taş, 2023). Yine Zembat ve diğerlerinin (2017) yaptığı başka bir çalışmada kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlerden daha yüksek sınıf yönetim beceri düzeyine sahip olduğu bulunmuştur.

Yine araştırmanın t testi sonuçlarına göre sınıfta yardımcı personelin bulunup bulunmamasının da öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerini etkilemediği görülmüştür ($p>0.05$). Bu çalışmada kullanılan ölçeğin geliştirilmesi sürecinde Akgün ve Dinçer’in (2015) 413 okul öncesi öğretmeni ile yaptıkları çalışmanın analizlerine göre de sınıf yönetim becerisi ile sınıfta yardımcı bulunma durumu arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında bulunan öğrenci sayısına göre sınıf yönetimi becerileri arasında ($p>0.05$) anlamlı fark tespit edilememiştir. Denizel- Güven ve Cevher’in (2005) 93 okul öncesi öğretmenleriyle yaptıkları çalışmanın bulguları bu sonucu desteklemektedir. Ancak Doğan ve Uzmen (2003) sınıf mevcudunun okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerilerini etkilediğini tespit etmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptığı yaş grubuna göre ($p>0.05$) anlamlı fark tespit edilememiştir. Toran ve Gençgel Akkuş’un (2016) yaptığı çalışmada da okul öncesi öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin çocukların yaş grubu ile ilişkili olmadığı tespit edilmiş ancak Nur (2012) ve Dinçer ve Akgün (2015) yaptıkları çalışmada çocukların yaş grubunun okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerisini etkilediği sonucuna ulaştıkları görülmüştür.

Mesleki beceriler açısından, devlet veya özel kurumda çalışan öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Devlet kurumunda çalışan öğretmenlerin mesleki beceriler puanları, özel kurumda çalışanlardan daha düşüktür. Öğretmen çocuk etkileşimi açısından, devlet ile özel kurumda çalışan öğretmenler arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Toplam sınıf yönetim becerileri açısından, devlet ve özel kurumlarda çalışan öğretmenler arasında yine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < 0.05$). Devlet kurumunda çalışan öğretmenlerin toplam sınıf yönetim becerileri puanları, özel kurumda çalışanlardan daha düşüktür. Bu bulguya paralel olarak Çiçek Taş’ın (2023) yaptığı çalışmada devlet okullarında çalışan öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerinin özelde çalışanlara göre daha düşük olduğunu tespit edilmiştir. Yine Semerci ve Uyanık Balat’ın (2018) yaptığı çalışmada da sınıf yönetimi becerileri açısından özel kurumlarda çalışan öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık olduğu belirtilmiştir. Özel okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenci sayısının az olması, sınıfta yardımcının olması, sınıfın fiziksel donanımının daha zengin olması gibi sebepler bu özel okuldaki öğretmenlerin sınıf yönetim süreçlerini kolaylaştırıyor olabilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerilerinin eğitim düzeyine göre tüm boyutlarda $p<0.05$ düzeyinde farklılaşma olduğu görülmüştür. Yapılan Tukey testinde mesleki beceriler boyutunda anlamlı fark bulunamamıştır. Öğretmen çocuk etkileşiminde lisans mezunu öğretmenlerin lise ve önlisans mezunu öğretmenlere göre sınıf yönetiminde daha iyi olduklarını düşünmektedir. Turla vd. (2001) öğrenim düzeyi arttıkça sınıf yönetimi becerilerinin de arttığını belirlemiştir. Toran ve Gençgel-Akkuş (2016) çalışmalarında öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin eğitim düzeyine göre farklılaştığını belirlemiştir. Gezin (2009) ise eğitim düzeyinin öğretmenlerin sınıf yönetim becerileriyle ilişkili olmadığını tespit etmiştir. Gezin’i destekleyen başka bir çalışmanın sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre farklılaşmadığı görülmüştür (Kılıç, 2023).

Okul öncesi öğretmenlerin yaş grubuna göre sınıf yönetimi becerileri boyutunda ve toplam puanda $p<0.05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. 18-23 yaş aralığında yer alan okul öncesi öğretmenleri diğer yaş grubu aralığında yer alan öğretmenlere göre öğretmen çocuk etkileşimin daha iyi olduğunu düşünmektedir. Toplamda ise 19-23 yaş aralığında yer alan öğretmenler 30-35 yaş aralığında yer alan öğretmenlere göre sınıf yönetim becerilerinin arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Literatürde genelde yaş ile sınıf yönetim becerisi arasında anlamlı bir fark tespit edilemezken (Yılmaz ve Aydın, 2015; Ekici vd., 2017; Kaplan, 2020) bu çalışmada yaşın sınıf yönetimi becerileri ve çocukla etkileşim alt boyutlarında genç yaş gruplarının diğerlerine

göre daha iyi olduğu görülmüştür. Genç öğretmenlerin çocuklarla daha sıcak ilişkiler kurabilmesi, eğitim öğretim programlarındaki değişim ve yeniliklere daha açık olmaları, bilgi kaynaklarına daha kolay ulaşmaları gibi pek çok unsur öğretmenlerin sınıf yönetimi, çocukla iletişim, mesleki beceri gibi alanlarına katkı sağlamış olabilir.

Kıdem değişkenine göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetim becerilerinde öğretmen çocuk etkileşimi boyutunda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı fark tespit edilmiştir. 0-5 yıl kıdeme sahip okul öncesi öğretmenleri kıdemi 12-17 yıl aralığındaki öğretmenlere göre sınıf yönetim becerilerinin daha iyi olduğunu düşünmektedir. Denizel-Güven ve Cevher (2005) tarafından yapılan çalışmada ulaşılan, öğretmenlerin meslekte geçirdikleri yıl ile sınıf yönetimi beceri düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Semerci ve Uyanık-Balat (2018) öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile mesleki kıdem değişkeni arasında zaman yönetimi ve demokratik ortam, etkinlikleri planlamada yeterlik, fiziksel çevrenin düzenlenmesi ve sorun davranışların yönetimi alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Bu çalışmadaki bulguların aksine Bulut (2020) okul öncesi öğretmenleriyle kesitsel tarama yöntemi kullanarak yapmış olduğu çalışma sonucunda öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin mesleki kıdeme göre anlamlı düzeyde farklılaştığını, öğretmenlerin mesleki kıdemlerinin arttıkça sınıf yönetimi becerilerinin de arttığını tespit etmiştir. Martin ve diğerleri (2006) , sınıfı kontrol altında tutma ve yönetme konularında mesleki tecrübesi fazla olan öğretmenlerin az olanlara kıyasla daha etkili olduğunu tespit etmişlerdir. Kher, Lacina-Gifford ve Yandell (2000) yaptıkları çalışmada mesleki kıdemi düşük olan öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda daha hazırlıksız oldukları tespit edilmiştir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin sınıf yönetiminde en çok *çocukla iletişim kurmayı* kullandıkları görülmektedir (n:11). Öğretmenler genellikle göz teması kurma, olumlu bir iletişim başlatma, sakin bir ses tonuyla yaklaşma, empati yapma gibi iletişim unsurlarından faydalandıklarını belirtmişlerdir. Sınıf yönetimi plan, program, yöntem, teknik gibi birçok unsurun iletişim yoluyla gerçekleştirildiği bir süreçtir (Uyanık Balat ve Bilgin, 2010). Bu sebeple öğretmenlerin etkili bir sınıf yönetimi için çocuk merkezli bir anlayışı benimsemeleri ve yapıcı iletişim kanalları oluşturabilmeleri sınıf yönetimi açısından önemlidir (Aktaş-Arnas ve Sadık, 2018). Akgün ve diğerlerinin (2011) yaptığı bir çalışmada öğretmenlerin etkinlikler esnasında sınıf yönetimini sağlamak amacıyla olumsuz ifadeleri (emir vermek, tehdit etmek vb.) olumlu ifadelerden (soru sorma, fiziksel yakınlık kurma vb.) daha fazla kullandıkları ortaya çıkmıştır. Sınıf yönetimini etkisiz hale getiren temel sorunlardan biri de öğretmen ile öğrenciler arasında kurulan iletişimin çoğu zaman doğru ve sağlıklı şekilde gerçekleşmesidir (Şara vd., 2016). Yüksel ve Duman (2017) yaptıkları çalışmada iletişimin öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerini etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Bu sebeple okul öncesi öğretmenlerinin sağlıklı ve doğru bir şekilde iletişim kurmayla işe başlamaları önemli bir bulgudur.

Öğretmenlerin sınıf yönetiminde en az kullandıkları uygulamalar ise, *“sesini yükseltme ve ceza verme (n:1)”* dir. Bu bulgu öğretmenlerin geleneksel sınıf yönetimi anlayışından ziyade modern yaklaşıma daha fazla öncelik verdiklerini ancak zaman zaman da geleneksel yollara başvurdukları şeklinde yorumlanabilir. “Sesini yükseltme” sınıf içerisinde anlık bir dikkat çekmeyi sağlasa da sorunların temelde çözümü için uygun bir yol değildir. Uysal ve diğerlerinin (2010) çalışmasında öğretmenlerin istenmedik davranışlar karşısında en çok “sözel uyarı”, “sözel olmayan uyarı” ve “1. Tip ceza” stratejilerini kullandıkları görülmektedir. Al ve Şahin Sak’ın (2023) okul öncesinde istenmeyen davranışlara yönelik yaptıkları bir araştırmada öğretmenlerin ödül/ceza sistemi yerine öncelikle daha uzun vadeli çözüm yolları aradıkları ancak çözüm bulamadıklarında ceza verme yoluna gittiklerini tespit etmişlerdir.

Sınıf yönetiminde kullanılan uygulamaların öğretmenlerin mesleki becerilerine katkısı boyutunda ise öğretmenler yaptıkları uygulamalar sayesinde en çok *“daha yetkin öğretmenlik (n:12)”* yapabildiklerini ifade etmişlerdir. Bu kategoride yetkin öğretmenlik, öğrenmeye açık, sınıfa hâkim, plan hazırlama ve uygulama süreçlerini daha etkili yürütebilen öğretmeni tanımlamak için kullanılmıştır. Sınıf yönetim becerileri arttıkça öğretmenlerin mesleki becerilerinin de arttığı şeklinde yorumlanabilir. Sınıfta verimli bir biçimde dersini işleyebilen, coşkulu, dinamik, ders zamanını akademik hedefleri doğrultusunda planlayabilen öğretmenler sınıf yönetiminde başarılı olmaktadır (Ünal ve Ada, 2008).

Sınıf yönetiminde kullanılan uygulamaların öğretmenlerin mesleki becerilerine katkısı boyutunda öğretmenlere en az *“zaman yönetimi kazanma, kendine olan güvenin artması ve motivasyonun artması (n:2)”* kategorilerinde olmuştur. Sınıf içerisinde zaman yönetimi, sınırlı belli olan bir zaman diliminde öğretmen ve çocukların belirlenen amaçlara ulaşabilmek için uygun davranışlar sergilemesi (Ekici, 2004) şeklinde tanımlanabilir. Kazandırılması zor olan bu alışkanlık erken çocukluktan itibaren çocuklara benimsetilmelidir.

Öğretmenlerin çocuklarla iletişim şekillerine bakıldığında ise en fazla “Sıcak ve sevecen iletişimi ve empati kurmayı (n: 8)” tercih ettikleri görülmektedir. Özellikle okul öncesi dönemde ailesinden ilk defa ayrılıp formal bir eğitimin içerisine dâhil olan bir çocuk için sıcak ve sevecen bir yaklaşım, çocuğun kendini sınıfa ait hissetmesi, öğretmeni ile güvenli bir bağ oluşturması açısından oldukça önemlidir. Bununla birlikte bu dönemde egosantrik (benmerkezcil) düşünce yapısına sahip olan çocuklara empatik yaklaşmak onların da iletişim kurdukları diğer bireylere yaklaşımında bir yol gösterici olacaktır. Nitekim bazı öğretmenler iletişimi şekliyle çocuklara örnek olduklarını (n:4) ve bunun çocuğun sosyalleşme sürecinde etkisi olduğunu görüşlerinde belirtmiştir. Yine bu çalışma bulgularına benzer şekilde Denizel Güven ve Cevher (2005) çalışmasında okul öncesi öğretmenlerinin uygunsuz davranışlarla başa çıkmada sözel iletişime odaklandığı saptanmıştır

Öğretmenlerin çocuklarla iletişimlerinde en az kullandıkları yol ise, “sesini yükseltme/ bağırma ve iletişimi kesme (n: 1)dir.” Bu görüşü bildiren öğretmen sayısının bir olması, öğretmenlerin geleneksel anlayıştan git gide uzaklaştıklarının bir göstergesi kabul edilebilir. Sadık (2004) yaptığı bir çalışmada okul öncesi öğretmenlerin problem davranışlarla baş etmek amacıyla en çok sözel uyarı kullandıkları sonucuna ulaşmıştır. Sesini yükseltme / bağırma da sözlü bir uyarı olarak kabul edersek geçmişten bu zamana sözlü uyarı vermenin azaldığı, öğretmenlerin kısa süreli değil daha uzun vadede etki edecek uygulamalara yöneldiği söylenebilir.

Öğretmenlerin iletişim şekillerinin sınıf yönetimlerine en fazla etkisi “öğretmenin iletişiminin çocukların davranışlarına olumlu etkisi (n:5)” kategorisinde olduğu tespit edilmiştir. Ataman (2003) sınıftaki iletişim problemlerinden bir nedeninin de öğretmenin sınıftaki çocuklara iletişim şekliyle model olmaması olduğunu ifade etmektedir. Öğretmenler ılımlı, şefkatli, sıcak, empatik bir şekilde yaklaştıklarında çocukların da sakinleştiğini, daha düşünceli ve anlayışlı olduklarını, özellikle kurallar vb. konularda sabırla çocuklara açıklama yapmanın sınıf yönetimini kolaylaştırdığını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin iletişim şekillerinin sınıf yönetimlerine en az katkısı ise “çocukların sorun çözme becerilerinin gelişmesi (n:1)” noktasında olmuştur. Burada kastedilen çocukların sınıfta yaşadıkları problemlerle öğretmene ihtiyaç duymadan baş edebilme ve sorunları çözebilme yeteneğidir. Henüz okul öncesi dönemde olan çocukların problem çözme becerileri adım adım gelişmektedir. Ancak öğretmenin sorunlara yaklaşım şekli, iletişim dili çocuk için önemli bir rehber niteliği taşımaktadır. Bu amaçla da oldukça önemli olduğu söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, İ. ve İpek, C. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ve tükenmişlik düzeyleri. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 7(23), 247-273.
- Akar, H. Tantekin Erden, F., Tor, D., & Şahin, İ.T. (2010). Öğretmenlerin sınıf yönetimi yaklaşımları ve deneyimlerinin incelenmesi. *İlkoğretim Online*, 9(2), 792-806
- Akcan, E. & Başkurt, İ. (2018). Kaynaştırma sınıflarında sınıf yönetimi, *International Social Sciences Studies Journal*, 4(23): 4295-4305
- Akgün, E., Yazar, M., & Dinçer, Ç. (2011). Okul öncesi öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerde kullandıkları sınıf yönetimi stratejilerinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(3), 1-9.
- Akman, B., Baydemir, G., Akyol, T., Arslan, A. Ç. ve Kükütçü, S. K. (2011). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları sorun davranışlara ilişkin düşünceleri. *E-Journal Of New World Sciences Academy Education Sciences*, 6(2), 1715-173.
- Akman, B. Aydos, E. H. Akar, A. ve Şansal, S. (2014). Preschool and special education teachers' behavioural management strategies. *Elementary Education Online*, 13(1), 274-291.
- Aktaş Arnas, Y., ve Sadık, F. (2018). *Okul öncesinde sınıf yönetimi*. Pegem Akademi.
- Akyol, T. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile çocukların katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi Yıl: 25 Sayı: 85 453-468*.
- Al, S. Ve Şahin Sak, İ.T. (2023). Okul öncesi dönemde istenmeyen davranışlar. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi*. Çukurova Üniversitesi.
- Aras, S. (2012). *An investigation on perceptions and self-reported practices of early childhood teachers towards instructional arrangement for classroom management* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ortadoğu Teknik Üniversitesi.
- Asi, D. ve Ocak Karabay, S. (2017). Okul öncesi eğitim ortamlarında ilişkiler: Öğretmenler ve akranlar. *Okul Öncesi Eğitimde Sınıf Yönetimi içinde* (s. 127-151). Eğiten Kitap.
- Ataman, A. (2003). Sınıfta iletişimde karşılaşılan davranış problemleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(3), 251-262.

- Aydın, A. (2007). *Sınıf yönetimi*: Alfa.
- Bakırcıoğlu, R. (2012). *Ansiklopedik eğitim ve psikoloji sözlüğü*: Anı.
- Başar, H. (2009). *Sınıf Yönetimi*: Anı
- Başar, M., Doğan, M. C., Akan, D., & Şener, N. (2017). Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi tutumlarının belirlenmesine yönelik bir ölçeğin geliştirilmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 287-313.
- Bayrak, C., & Erişti, B. (2005). Sınıfta grup etkileşimi. (Edt.) Z. Kaya içinde, *Sınıf Yönetimi*. Pegem A.
- Bear, G. G. (2005). *Developing self-discipline and preventing and correcting misbehavior*. Pearson Education.
- Bear, G. G. (2014). Preventive and classroom-based strategies. *In handbook of classroom management* (pp. 25-49). Routledge.
- Beazidou, E. Botsoglou, K. & Andreou, E. (2013). Classroom behavior management practises in kindergarten classrooms: An observation study. *Ερευνα στην Εκπαίδευση*, 1(1), 93-107.
- Ben, D. (2006). *Dynamics of classroom management* (Unpublished master's thesis). Pacific Lutheran University, Tacoma, WA.
- Beyazkürk, D. (2005). *Biriktirilmiş olumlu deneyimler (banking time) müdahale programının okulöncesi öğrenci-öğretmen ilişkileri üzerindeki etkisi*. [Yayımlanmamış doktora tezi] Ege Üniversitesi.
- Bulut, M. S. ve İflazoğlu, A. (2007). Anasınıfı öğretmenleri ile öğretmen adaylarının sınıfta karşılaştıkları problem davranışlar ve bu davranışlara yönelik geliştirdikleri stratejiler: Nitel bir çalışma örneği. *Avrupa Birliği Sürecinde Okul Öncesi Eğitimin Bugünü ve Geleceği Sempozyum Kitabı*. (Ed. N. Aral ve B. Tuğrul) : Ya-Pa.
- Bulut, A. (2020). Sınıf yönetimi becerisinin ölçümü: Okul öncesi öğretmenleri üzerine kesitsel bir tarama. *Journal of Computer and Education Research*, 8(16), 590- 607. <https://doi.org/10.18009/jcer.741388>.
- Burden, P.R. (2010). *Classroom management: Creating a successful K-12 learning community*. John Wiley & Sons, Inc.
- Brekelmans, M. Wubbels, T. vd. (2002). Teacher Experience and the Teacher-Student Relationship in the Classroom Environment. S. C. Goh & M. S. Khine (Eds.), *In Studies in Educational Learning Environments: An International Perspective In* (pp.73-99). World Scientific.
- Brophy, J. (1986). Classroom management techniques. *Education and Urban Society*, 18(2), 182-194.
- Carlson, J. S. Tıret, H. B. Bender, S. L. ve Benson, L. (2011). The influence of group training in the incredible years teacher classroom management program on preschool teachers' classroom management strategies. *Journal of Applied School Psychology*, 27, 134-154.
- Carter, K.& Doyle, W. (2006). Classroom management in early childhood and elementary classrooms. In C. Evertson & C. S. Weinstein (Eds), *Handbook of classroom management: research, practice, and contemporary issues*(pp. 373-406). Mahwah, N.J. Lawrence Erlbaum Associates.
- Celep, C. (2002). *Sınıf Yönetimi ve Disiplini*. Anı.
- Charalambous, C. Y. & Praetorius, A. K. (2018). Studying mathematics instruction through different lenses: Setting the ground for understanding instructional quality more comprehensively. *ZDM*, 50(3), 355-366.
- Cummings, C. B. (2000). *Winning Strategies for Classroom Management*. Alexandria: Association for Supervision & Curriculum Development.
- Creswell, J. W. (2016). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. Eğiten kitap.
- Çalık, T. (2007). Sınıf yönetimi ve özellikleri. (Ed) Kucukahmet, L. *Sınıf Yönetimi* (içinde s. 1-10). Nobel Yayın Dağıtım.
- Çetindağ, Z. (2013). Okul öncesi eğitimde iletişim. (Ed.) Uyanık Balat, G. ve Bilgin, H. *Okul öncesi eğitimde sınıf yönetimi içinde* (s. 203-220) Ankara: Eğiten Kitap.
- Çiçek Taş, C. (2023). *Okul öncesi öğretmenlerinin duygusal okuryazarlık düzeyleri ile sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişki*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi] Marmara Üniversitesi.
- Demir, A. (2021). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Sürecindeki İletişim Becerilerinin İncelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.
- Demir, E. (2018). *Ruh sağlığı*, M. Fırat ve Ç. Kaya Baş (Edt.) Çocuk psikolojisi ve ruh sağlığı içinde ss (11-31). Eğiten Kitap.

- Demirtaş, H. ve Güneş, H. (2002). *Eğitim yönetimi ve denetimi sözlüğü*. Anı
- Denizel Güven, E. ve Cevher, F. N. (2005). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1-22.
- Derman, M. T. (2017). Early childhood education teachers' strategies use in order to prevent aggressive behaviors in classes: The case of Turkey. *Universal Journal of Educational Research*, 5(7), 1127-1136
- Diñçer, Ç. Deniz, K.Z. Akgün, E. & Ulubey, Ö. (2018). Sınıf yönetiminde öğretmen stratejileri envanterinin Türk kültürüne uyarlanması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2018; 14(1), 355-371.
- Diñçer, Ç. & Akgün, E. (2015). Okul öncesi öğretmenleri için sınıf yönetimi becerileri ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenlerle ilişkisi. *Eğitim ve Bilim*, 40(177), 187-201.
- Doğan, Ö. ve Uzmen, SS. (2003). Okulöncesi Dönem Eğitimcilerin Sınıfta Kullandıkları Stratejiler İle İlgili Görüşleri, Haktanır, G.&Güler, T. (Ed.), OMEP 2003 Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı Bildiri Kitabı, (ss.221-228). İstanbul: YA-PA Yayınevi.
- Dönmez Usta, N. Ültay, N. & Ültay, E. (2020). Evaluation of Turkish teachers' views on some variables about classroom management. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), 209-225. doi: 10.21733/ibad.703809
- Durmaz, E., Diñçer, F. C., & Deniz, K. Z. (2020). A study on the implementation frequency of classroom management strategies by preschool teachers and how useful teachers find them. *İlköğretim Online*, 2202-2211.
- Edwards, C. H. (2000). *Classroom discipline and management*. John Wiley & Sons, Inc. All.
- Ekici, G. (2004). Öğretim yönetimi. E. Karip (Ed.). Sınıf yönetimi. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ekici, F. Y., Günhan, G. ve Anılan, Ş. (2017). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 48-58.
- Elçiçek, Z. Kinay, İ. ve Oral, B. (2015). Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 51-63.
- Evertson, C. M., & Weinstein, C. S. (2006). Classroom management as a field of inquiry. *Handbook of classroom management: Research, practice, and contemporary issues*, 3(1), 16.
- Fossum, S., Handegård, B. H., & Drugli, M. B. (2017). The incredible years teacher classroom management programme in kindergartens: effects of a universal preventive effort. *Journal of Child and Family Studies*, 26(8), 2215-2223.
- Gezgin, N. (2009). *Okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin kullandıkları sınıf yönetimi stratejileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uludağ Üniversitesi.
- Güner, N. (2011). Kaynaştırma Sınıflarında Çalışan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), 691-708.
- Güven, E. ve Cevher, N. (2005). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2).
- Hoffman, L.L., Hutchinson, C. J., & Reiss, E. (2009). On improve school climate: Reducing reliance on rewards and punishment. *International Journal of Whole Schooling*, 5(1), 13-24.
- Jacobson, L. (2003). Early years. *Education Week*, 23(15), 6-11.
- Kaplan, A. (2020). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Beceri Düzeylerinin Belirli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Çanakkale İli Örneği). (Yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Kara, İ. (2021) Çocukların Duygu Düzenleme Becerileri ve Problem Davranışları ile Öğretmen ve Ebeveynlerinin Duygu Düzenleme ve Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi. [Yayımlanmamış Doktora tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Keleş, O. (2013). *Okul öncesi öğretmen adaylarının ve okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin tutum ve inançlarının incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Kher, N., Lacina-Gifford, L. J., & Yandell, S. (2000). Preservice teachers' knowledge of effective classroom management strategies: Defiant behavior. The Educational Resources Information Center (ERIC) veri tabanından edinilmiştir
- Kılıç, H. (2023). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri, mesleğe adanmışlıkları ve çocuk sevmeye düzeyleri arasındaki ilişki*. [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi.] Cumhuriyet Üniversitesi.
- Kılıç, M., Kalkan, S., & Avcı, C. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin çocuklardaki problem davranış belirleme ve davranışa müdahale stratejileri. *Yaşadıkça Eğitim*, 35(1), 38-52.

- Kim, Y. H.& Stormont, M. (2012). Factors associated with South Korean early childhood educators' observed behavior support strategies. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 14(2), 78-86.
- Koles, B., O'Connor, E. vd. (2009). Teacher-Child Relationships in Preschool: The Influence of Child and Teacher Characteristics. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 30(1), 3-21.
- Korpershoek, H., Harms, T., de Boer, H., van Kuijk, M., & Doolaard, S. (2016). A meta-analysis of the effects of classroom management strategies and classroom management programs on students' academic, behavioral, emotional, and motivational outcomes. *Review of Educational Research*, 86(3), 643-680.
- Kounin, J. S. (1970). Discipline and group management in classrooms.
- Lemlech, J. K.(1988). Classroom management. Second edition, Longman Inc.
- Lyon, A. R. Gershenson, R. A. Farahmand, F. K. Thaxter, P. J. Behling, S. & Budd, K.S. (2009). Effectiveness of teacher-child interaction training (TCIT) in a preschool setting. *Behavior Modification*, 33(6), 855-884.
- Martin, N. K., Yin, Z. and Mayall, H. (2006). Classroom Management Training, Teaching Experience and Gender: Do These Variables Impact Teachers' Attitudes and Beliefs toward Classroom Management Style?. Online Submission.
- Mercan Uzun, E. (2017). Sınıf yönetimi nedir ? , (Ed) Sibel Yoleri, *Okul öncesi eğitimde sınıf yönetimi içinde* (s. 1-13). Eğiten Kitap.
- Martin, N. K.& Sass, D. A. (2010). Construct validation of the behavior and instructional management scale. *Teaching and Teacher Education*, 26(5), 1124-1135.
- Nur, İ. (2012). *Anaokullarında örgüt iklimi ile öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Malatya ili örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Ogelman, G. H. ve Ersan, C. (2014). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Stratejilerinin Çocukların Akran İlişkileri Üzerindeki Etkisi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 63-84.
- Ölekli, N. (2017). Sınıf yönetiminin davranış yönetimi boyutu, (Ed.) Sibel Yoleri, *Okul öncesi eğitimde sınıf yönetimi içinde* (s. 153-173). Eğiten Kitap.
- Öztürk, H. (2019). Okulöncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri İle İstenmeyen Davranışlara Karşı Kullandıkları Stratejilerin Karşılaştırılması. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Okan Üniversitesi.
- Özyürek, M. (2005). *Olumlu Sınıf Yönetimi*. Kök.
- Pişkin, N. B. (2019). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin İncelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Kırklareli Üniversitesi.
- Sadık, F. (2002). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf içinde karşılaştıkları problem davranışlar. *Öğretmen Dünyası*, 23(272), 31-34
- Sadık, F. (2004). Okul Öncesi Sınıflarda Gözlenen Problem Davranışlar ve Bu Davranışlarla Baş Etmede Öğretmenlerin Kullandıkları Yöntemler. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13, 88-97.
- Sarıtaş, M. (2003). Sınıf yönetimi ve disiplin ile ilgili kurallar geliştirme. (Edt.) Kucukahmet, L. icinde, *Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Semerci, D. ve Uyanık Balat, G. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ve öz yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 494- 519. <https://doi.org/10.17679/inuefd.394585>.
- Snyder, D. W. (1998). Classroom management for student teachers. *Music Educators Journal*, 84(4), 37-40.
- Stahnke, R., & Blömeke, S. (2021). Novice and expert teachers' noticing of classroom management in whole-group and partner work activities: Evidence from teachers' gaze and identification of events. *Learning and Instruction*, 74, 101464.
- Sucuoğlu, B., Ünsal, P. ve Özokçu O. (2004) Kaynaştırma Sınıfı Öğretmenlerinin Önleyici Sınıf Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 51-64.
- Sugai, G., & Horner, R.H. (2002). The evolution of discipline practices: School-wide positive behavior supports. *Child & Family Behavior Therapy*, 24(1), 23-50.
- Şahin, İ. T., Tantekin-Erden, F. ve Akar, H. (2011). The Influence of the Physical Environment on Early Childhood Education Classroom Management. *Eğitim Araştırmaları-Eurasian Journal of Educational Research*, 44, 185-202.
- Şahin, İ. T. (2013). *Preschool teachers beliefs and practices related to developmentally appropriate classroom management* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ortadoğu Teknik Üniversitesi.
- Şara, P., Aradedeli, İ., & Hasanoğlu, G. (2016). Sınıf yönetimi alanında ULAKBİM'de taranan makalelerin incelenmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2).

- Tal, C. (2010). Case studies to deepen understanding and enhance classroom management skills in preschool teacher training. *Early Childhood Education Journal*, 38(2), 143-152.
- Terzi, A. R. (2002). Sınıf yönetimi açısından etkili öğretmen davranışları. *Milli Eğitim Dergisi*(155-156), 162-169.
- Toran, M. ve Gençgel Akkuş, H. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi: KKTC örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(4), 2041-2056.
- Turla, A., Tezel Şahin, F. ve Avcı, N. (2001). Okulöncesi Öğretmenlerinin Fiziksel Şartlar, Program, Yöntem, Teknik, Sınıf ve Davranış Yöntemi Sorunlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 151.
- Türk, C. Kartal, A. Karademir, A. ve Öcal, E. (2019). Preschool teachers' views of classroom management processes. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(4), 2282-2299
- Şişman, M ve Turan, S. (2008). *Sınıf Yönetimi*. Pegem A Yayıncılık
- Uyanık Balat, G. (2010). Sınıf yönetimi kavramı ve sınıf yönetim modelleri. *Okul Öncesi Eğitimde Sınıf Yönetimi* içinde (s.11), Ed: Uyanık Balat G. ve Bilgin H. Ankara: Eğiten Kitap.
- Uyanık Balat, G. Bilgin, H. ve Ünsal, F.Ö. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik tutumları ve sınıf yönetimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 114-126.
- Uysal, H., Akbaba Altun, S. S. ve Akgün, E. (2010). Okulöncesi Öğretmenlerinin Çocukların İstenmeyen Davranışları Karşısında Uyguladıkları Stratejiler. *İlköğretim Online*, 9(3), 971-979.
- Uysal, H., Burçak, F., Tepetaş, G. Ş. ve Akman B. (2014). Preschool Education and Primary School Pre-service Teachers' Perceptions about Classroom Management: A Metaphorical Analysis. *International Journal of Instruction*, 7(2), 165-180.
- Ünal, S. ve Ada, S. (2008). *Sınıf yönetimi*. (3. Baskı). Ege Basım Ltd.
- Vitto J. M. (2003). *Relationship – driven classroom management strategies that promote student motivation* , Corwin Press.
- Yaşar Ekici, F. Günhan, G. ve Anılan, Ş. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 48-58.
- Yeşilay- Daşiran, T. (2013). *Okul öncesi eğitimde etkili sınıf yönetimi becerilerini geliştirmeye yönelik hazırlanan hizmet içi eğitim programının etkisinin değerlendirilmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. (9. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Z. N. ve Aydın, Ö. (2015). İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 148-164.
- Yılmaz, Z. N. Ve Şahin, A. E. , (2016). Sınıf yönetiminde öğretmenlerin kontrol düzeyini belirleme ölçeği. *Yaşadıkça Eğitim*, Vol.30, No.1, 31-42.
- Yüce, Z., Özzengin, L., & Özzengin, S. (2023). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimine İlişkin Bilgi Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Eğitime Özgün Bakış Dergisi*, 1(1), 156-170.
- Yüksel, A., & Duman, T. (2017). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi. *International Journal of Social Science* Number: 63, p. 101-125. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7334>.
- Zembat, R., & İlçi Küsmüş, G. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(4), 1725-1739.
- Zembat, R. Tunçeli, H. & Akşın Yavuz, E. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) 18(3)*, 24-43.
- Zhang, X. (2011). Parent-Child and Teacher-Child Relationships in Chinese Preschoolers: The Moderating Role of Preschool Experiences and the Mediating Role of Social Competence. *Early Childhood Research Quarterly*, 26, 192-204.
- Zhang, X. ve Nurmi, J.-E. (2012). Teacher-Child Relationships and Social Competence: A TwoYear Longitudinal Study of Chinese Preschoolers. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 33, 125-135.